

MARIANA MIHUȚ ȘI VICTOR REBENGIUC. „O SCRISOARE PIERDUTĂ”, „HAMLET” – CRONICA UNOR SPECTACOLE CARE N-AU EXISTAT

Cum n-am timp (și nici chef!) să-mi dau cu presupusul despre toți actorii de pe mapamond, voi scrie doar despre artiștii care au jucat în piesele mele – și pe care aș fi dorit să-i văd jucând și în scrierile altora (bunăoară în – hm! – textele domnilor Caragiale, Shakespeare etc.). Voi scrie – deci! – și despre câteva spectacole (virtuale!) pe care aș fi dorit (teoretic!) să le pun în scenă.

Să ne reamintim: scrisoarea pierdută de coana Zoțița declanșează un cutremur carnavalesc în Babilonul calm, mic burghez, patronat de venerabilul și stimabilul ei consort încornorat, neica Zaharia Trahanache. Un petic de hârtie aduce în prim plan până și furtul strămoșesc al drapelului! O, steagul țărișoarei, puicusorule, furat de poliția română, prin reprezentantul ei încercat, Ghiță Pristanda! O, să șterpelești cu deplină candoare simbolul patriei chiar din sediile instituțiilor destinate să se bucure de fâlfâitul acestui însemn sacru? O, dar asta e floare la ureche față de revoluția ivită în vocabularul monarhului local al gazetăriei, domnul Cațavencu! Și astfel onorabili și stimabili cetățeni ai târgului de la poalele muntelui necunoscut se metamorfozează în lei-paralei! Tot gunoii ancestral este scos la suprafață! Disputa politică se ascute – și dăi și luptă!... O altă scrisoare pierdută, în Olimpul zis București, are darul (și harul!) miraculos de a reda aparența unui Babilon stabil!... Zbuciumul coanei Zoțița n-a trecut dincolo de lacrimile ei fierbinți, astfel că posibila tragedie a triumphiului conjugal echilateral – care-l cuprindea, firește, și pe Tipătescu, prietenul cerbului

soț! – se transformă într-o comedie dansantă, fiindcă, în final, după ce se comandă „Muzica! Mizica!”, participanții la acest carnaval domestic și politic se vor prinde în hora înfrățirii naționale, garnisită cu pupăturile de rigoare – și vor valsa, apoi, care cu care... Coana Zoțița va deschide balul învingătorilor în brațele soțului cu podoabe pe țeastă, apoi va trece în mâinile vâjnoase ale lui Tipătescu, pentru ca patul în triunghi echilateral să rămână ce-a fost!... Apoi coana Zoțița va dansa cu Agamiță, craiul fost cândva Agamemnon, cu Faturidi, Cațavencu, Brânzovenescu... Desigur, aceștia, în elanul fericirii electorale, vor dăntui și unul cu altul, Cațavencu în brațele lui Trahanache, Agamiță în brațele lui Pristanda, adică prezentul cu viitorul, Cetățeanul turmentat va dansa cu oricine etc. În veselia cu mese întinse, împărătești, din grădina lui Trahanache, Coana Zoțița – Mariana Mihuc, dansând cu poporul de lux din Babilonia carpato-dunăreană trebuia să se resfețe la pieptul tânăr și ferice al viitorului prefect, Tipătescu – Victor Rebengiuc, întru întronizarea caracterelor de piață în preafericitul Babilon.

Victor Rebengiuc, în Bască („Mormântul călărețului avar”) era memorabil: un amestec de poltronerie și humor, un gângav la minte, de la natură, dar devenit lucid al dracului față de propriile sale interese, pe creștet cu o bască – fes! – mereu în schimbare, ca vântu-n zbor!

Dar pe Victor Rebengiuc (încă!) îl văd strălucitor în Hamlet-Printul care, în afară de miresmele florale ale Ofeliei, n-a simțit mirosul altei făpturi feminine!

lată-mă – ciudat! – încercând să schițeze cronică un alt spectacol ce n-a existat, cu un actor care ar fi putut fi, virtual, întruchiparea Prințului danez! A fi sau a nu fi e o întrebare pe care Prințul și-o pune – și nu e o acceptare a... renunțării la sine. Nu, el nu consideră că sinuciderea ar fi o demnitate ce nu poate fi întâlnită decât la om, și niciodată la dobitoace!... Hamlet era încrezător în puterea minții sale. Și – de ce nu? – ținea cont de îndemnul Apostolului Pavel către Efeseni: „Iar desfrânați și orice necurăție și lăcomie de avere nici să se pomenească, între voi... nici un desfrânat sau lăcom de avere... nu are moștenire în împărăția lui Hristos... Să nu fiți părtași la faptele cele fără de roadă ale întinericului”...

Iar Ofelia – Mariana Mișuț! – nici vorbă să se sinucidă, în disperare, aruncându-se în apele râului, cum poate ar fi procedat o jună speriată de psihoza menstruală... Nu, Ofelia își trăiește cu aproape vrăjită candoare nebunia, iar moartea ei este duioasă, printre flori, ca a unei roze ce se stinge calmă, aflată dincolo de orice durere. Asta este tragedia Ofeliei: epuizarea unei energii inocente, sfârtecarea ei de către tulburarea lumii ce și-a ieșit din tâtâni!

Dar să ne apropiem de Silvia-Mariana Mișuț din „Acești îngeri triști”. În logica rigidă a concretului social, mica biografie a Silviei-Marianei Mișuț ține cont de un fel de dialectică subiectivă, în care mișcarea în suflet punea frumosul în fața conștiinței, laudă aducând iubirii ce a făcut-o să fie om și nu animal.

În „Acești îngeri triști”, în „Mormântul călărețului avar” și în „O batistă în Dunăre” limitele libertății actriței Mariana Mișuț față de textele interpretate erau elastice, ea rămânând mereu Mariana Mișuț, deși mereu era altcineva! Încerc să cred, pornind de la talentul Marianei Mișuț, că divinitatea din oameni numai actorii ne-o pot dezvălui, căci, altfel, după cum se știe și după cum ne spune și apostolul Ioan, pe Dumnezeu nimeni nu l-a văzut nicicând.

2

Anca Neculce-Maximilian și Ion Fiscuteanu, Ana Szelles și Heya, Cornel Dumitraș și Mariana Mișuț, Dana Dogaru și Horațiu Malaele, precum și alți „îngeri” de la Timișoara, Oradea, Botoșani, Ploiești, Arad etc. au arătat, pe scenă, că unii patroni sociali își găsesc alinarea, înțelegerea și alienarea în lunga agonie a puterii lor fictive, însă energiile centripete și centrifuge ale fenomenelor sociale strâmbe și reci nu pot, totuși, transforma niște tineri inocenți în îngeri fără nicio semnificație luminoasă. Burzuluiala îngerilor împotriva decrepitudinii laice a făcut, în timpul Rezoluției din Decembrie, ca interpretul lui Ion să descindă din scenă în stradă, la Arad, și să ajungă – culmea ironiei! – perfect! Ulterior, însă, îngerul de pe Mureș s-a călugărit! Doamne, nu mi-am putut închipui niciodată cum poate arăta un înger-călugăr!

Revenind la Mariana Mișuț – și la Maria, matricea vieții (în „Mormântul călărețului avar”) – pot apune că uriașul talent al actriței a reușit să convingă spectatorii că tragedia reală a oricărei ființe nu este chiar un nimic în această lume!

În „O batistă în Dunăre”, Mariana Mișuț a fost fulminantă, devastatoare! Alături de Leopoldina Bălănuță,

Raluca Zamfirescu, Ileana Stana-Ionescu, Rodica Popescu-Bitănescu, sub bagheta magică a grozavului Ion Cojar, Mariana Mișuț căuta o legitimare în istorie, fără să-și dea seama că istoria nu legitimează și nu se reîntoarce niciodată pentru nimeni... Într-o veselă și involuntară așteptare a morții, optimismul roz al luptătoarei retorice din tinerețe se trezește alături de victimele trecutului său – adevăratele sale prietene, totuși, care nu de puține ori și-au dus zilele într-o umilintă felurită! Lată-le egale, în sfârșit, în fața clipei celei din urmă – în salonul morții demonice și iraționale!...

Te poți întreba de unde vine combustia fenomenală ce dă autenticitate rolurilor interpretate pe scenă de Mariana Mișuț, din spaima actriței că aceste personaje-persoane pot fi absorbite și nimicite de lumea în care își duc anii, lunile și clipele, sau din nepăsarea față de tăfnoasele mode teatrale ce se consideră singurele principii estetice?... Ei, boieri dumneavoastră, sunt destule principii morale care și-au pierdut autonomia, înghesuite de acțiunile raționale ale culturii comerciale. Comerțul cu arta e pretențios, nu se mulțumește cu banii produși, din care-ți dă o cotă, vrea în plus să-ți ia și sufletul... Și ți-l ia! Industria culturală are legi irefutabile! Într-un spectacol cu pupături vinovate, artistul trezorer Luda n-a dat o religie pe 30 de arginți? Luda este primul mare actor care a inaugurat și definit comerțul drept un spectacol al conștiințelor vândute.

